

Ignotas DOMEIKA

Gimė 1802 m. liepos 31 d. Nedzviadkoje, Naugarduko apskrityje, buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didiko šeimoje. 1812–1816 m. mokėsi Ščiutino pijorų mokykloje. 1816 m. priimtas į Vilniaus universiteto Fizikos ir matematikos skyrių. Vilniaus universitetą baigė 1822 m. ir įgijo filosofijos magistro laipsnį. 1819–1831 m. aktyviai dalyvavo Filomatų draugijos veikloje, buvo suimtas ir įkalintas Bazilijonų vienuolyne. 1824–1830 m. teismo sprendimu gyveno savo dėdės dvaruose ir ten sumaniai ūkininkavo. Po 1831 m. sukilimo, kuriame aktyviai dalyvavo, pasitraukė į Prūsiją. 1832 m. gavo leidimą išvykti į Vakarų Europą ir tęsė studijas Paryžiuje, Sorbonos universitete, Prancūzijos koledže. 1837 m. baigė studijas Paryžiaus Kalnakasybos mokykloje (akademijoje), įgijo kalnų inžinieriaus diplomą ir netrukus gavo kvietimą dirbti Čilėje. Iki 1847 m. dėstė La Serenos aukštojoje mokykloje, o 1847–1883 m. buvo Santjago universiteto profesorius, 1867–1883 m. –

universiteto rektorius. 1884–1888 m. buvo grįžęs į Europą, pabuvojo tėviškėje, lankėsi Krokuvoje. Ten Jogailos universitetas jam suteikė medicinos garbės daktaro mokslinį laipsnį. Šiam universitetui I. Domeika padovanojo nemažą savo mineralų ir uolienuų kolekciją. 1888 m. jis nusprendė grįžti į Čilę, tačiau kelionės metu susirgo ir 1889 m. sausio 23 d. mirė. Palaidotas Santjage.

Pedagoginė ir mokslinė veikla sudaro ištiesą Čilės mokslo ir švietimo epochą. Jis inicijavo ir 1865 m. sėkmingai užbaigė naujo universiteto pastato statybą, pertvarkė mokyklų sistemą, organizavo meteorologinių stočių tinklą, įkūrė etnografinį muziejų, astronomijos observatoriją. Jo plunksnai priklauso 560 publikacijų iš geologijos ir mineralogijos srities ir mineralogijos vadovėlis. I. Domeika atrado vario, aukso, akmens anglių telkinių, paskelbė daug straipsnių apie gėlo vandens išteklius Santjago apylinkėse, Čilės mineralinį vandenį, Žemės drebėjimus, aprašė karštas dujų ir vandens versmes – solfatarus, sudarė ir paskelbė pirmąjį Čilės geologijos žemėlapi.

Jo vardu pavadintas Andų kalnagūbris bei giluminių lūžių zona, kalnakasių miestelis, kalnakasybos bendrovė, La Serenos universiteto salės ir auditorijos, fosilinės ir dabar gyvenančios gyvūnijos bei augalijos rūšys, mineralas (domeikitas), meteoritas ir asteroidas. Lietuvos televizija sukūrė dokumentinį filmą „Ignoto Domeikos pėdomis. Čilė – 2002“.